

TEMA-CHEIE¹

Art. 14

Deținuții și discriminarea

(Ultima actualizare: 31.08.2024)

Introducere

Curtea a fost sesizată cu privire la problema discriminării în contextul detenției din două perspective. Pe de o parte, Curtea a examinat cauze privind o pretinsă discriminare bazată pe condiția de deținut ca aspect al statutului personal, inclusiv cauze privind o pretinsă discriminare între diferite tipuri de persoane private de libertate. Pe de altă parte, Curtea a examinat o serie de cauze în contextul privării de libertate care au ridicat probleme de discriminare din diferite motive.

Condiția de deținut ca motiv de discriminare

- Condiția de deținut este un aspect al statutului personal și constituie „orice altă situație” în sensul art. 14 [*Stummer împotriva Austriei* (MC), 2011, pct. 90; *P.C. împotriva Irlandei*, 2022, pct. 80 și alte trimiteri citate acolo];
- Condiția de deținut într-un centru de arestare preventivă se încadrează în sfera conceptului de „altă situație” în temeiul art. 14 din Convenție (*Chaldaiev împotriva Rusiei*, 2019, pct. 72);
- Din perspectiva dreptului la respectarea vieții private și de familie, inculpații se află într-o poziție similară cu cea a persoanelor condamnate (*Laduna împotriva Slovaciei*, 2011, pct. 58; *Varnas împotriva Lituaniei*, 2013, pct. 114; *Chaldaiev împotriva Rusiei*, 2019, pct. 75). În schimb, în contextul plății pensiei pentru limită de vârstă, persoanele condamnate nu sunt considerate a fi într-o poziție analoagă sau similară celei a persoanelor arestate preventiv (*P.C. împotriva Irlandei*, 2022, pct. 87-92; a se vedea, de asemenea, pct. 81-86 pentru comparația dintre situația unei persoane condamnate și cea a unei persoane private de libertate în scopul tratării unei boli mintale).

Exemple notabile

- *Stummer împotriva Austriei* (MC), 2011: Refuz de a lua în considerare munca prestată în penitenciar la calcularea drepturilor de pensie;
- *Clift împotriva Regatului Unit*, 2010: Diferențe între normele de procedură privind punerea în libertate anticipată în funcție de durata pedepsei; și
- Diferență de tratament între persoanele arestate preventiv și persoanele condamnate, în ceea ce privește dreptul de vizită (*Laduna împotriva Slovaciei*, 2011; *Chaldaiev împotriva Rusiei*, 2019; *Vool și Toomik împotriva Estoniei*, 2022) și vizitele intime (*Varnas împotriva Lituaniei*, 2013);
- *P.C. împotriva Irlandei*, 2022: Suspendare a plății pensiei pentru limită de vârstă pe durata detenției în cazul unei persoane condamnate;

¹ Întocmită de Grefă. Nu obligă Curtea.

Prezenta traducere este publicată cu acordul Consiliului Europei și al Curții Europene a Drepturilor Omului și reprezintă responsabilitatea exclusivă a Institutului European din România.

- *Stott împotriva Regatului Unit*, 2023: Diferență de tratament în ceea ce privește eligibilitatea pentru punerea în libertate anticipată între reclamant și alte persoane condamnate în temeiul unor regimuri diferite de stabilire a pedepselor.

Discriminarea în contextul privării de libertate

- *Hamtohu și Aksencik împotriva Rusiei* (MC), 2017: Excludere a femeilor de la aplicarea pedepsei detențiunii pe viață;
- *Petrov împotriva Bulgariei*, 2008: Imposibilitate a unui deținut de a efectua apeluri telefonice către partenera sa din cauza faptului că nu erau căsătoriți;
- *Rangelov împotriva Germaniei*, 2012: Terapie socială sau îmbunătățire a condițiilor de arestare preventivă refuzate reclamantului din motive ce țin de cetățenia străină a acestuia;
- *X împotriva Turciei*, 2012: Izolare totală a unui deținut homosexual pentru mai mult de opt luni, cu pretinsul scop de a îl proteja de ceilalți deținuți;
- *Martzaklis și alții împotriva Greciei*, 2015: Condiții materiale și sanitare precare ale deținuților seropozitivi HIV, lipsiți de tratament adecvat, în secția de psihiatrie a penitenciarului;
- *Alexandru Enache împotriva României*, 2017: Amânare a executării pedepsei închisorii în cazul mamelor, dar nu și al taților, care au copii mici;
- *Aleksandr Aleksandrov împotriva Rusiei*, 2018: Refuz de a aplica o pedeapsă neprivativă de libertate motivat de locul de reședință al reclamantului;
- *Ēcis împotriva Letoniei*, 2019: Interdicție generalizată de acordare a permisiunii de ieșire din penitenciar pentru deținuții de sex masculin din penitenciarele cu regim închis;
- *Dikaïou și alții împotriva Greciei*, 2020: Plasare a deținuților seropozitivi HIV într-o celulă colectivă dintr-o secție a penitenciarului unde erau cazați și deținuți care nu erau seropozitivi HIV;
- *Bechi împotriva României*, 2024: Plasare a unui deținut seropozitiv HIV într-o secție separată în spitalele penitenciare, fără posibilitatea de a intra în legătură cu alți deținuți sau de a presta vreo muncă.

Trimiteri suplimentare

Ghiduri privind jurisprudența:

- Ghid privind drepturile persoanelor private de libertate

Alte teme-cheie:

- Asistența medicală în detenție (Drepturile persoanelor private de libertate)

Alte exemple:

- Manual de drept european privind nediscriminarea, ediția 2018, publicat de Curte și de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA)

PRINCIPALELE TRIMITERI JURISPRUDENȚIALE

Hotărâri de principiu:

- *Stummer împotriva Austriei* (MC), nr. 37452/02, CEDO 2011 (neîncălcarea art. 14 coroborat cu art. 1 din Protocolul nr. 1);
- *Hamtohu și Aksencik împotriva Rusiei* (MC), nr. 60367/08 și 961/11, 24 ianuarie 2017 (neîncălcarea art. 14 coroborat cu art. 5).

Alte cauze:

- *Petrov împotriva Bulgariei*, nr. 15197/02, 22 mai 2008 (încălcarea art. 14 coroborat cu art. 8);
- *Clift împotriva Regatului Unit*, nr. 7205/07, 13 iulie 2010 (încălcarea art. 14 coroborat cu art. 5);
- *Laduna împotriva Slovaciei*, nr. 31827/02, CEDO 2011 (încălcarea art. 14 coroborat cu art. 8);
- *Rangelov împotriva Germaniei*, nr. 5123/07, 22 martie 2012 (încălcarea art. 14 coroborat cu art. 5);
- *X împotriva Turciei*, nr. 24626/09, 9 octombrie 2012 (încălcarea art. 3 și a art. 14 coroborat cu art. 3);
- *Varnas împotriva Lituaniei*, nr. 42615/06, 9 iulie 2013 (încălcarea art. 14 coroborat cu art. 8);
- *Martzaklis și alții împotriva Greciei*, nr. 20378/13, 9 iulie 2015 (încălcarea art. 3 și a art. 14 coroborat cu art. 3);
- *Alexandru Enache împotriva României*, nr. 16986/12, 3 octombrie 2017 (neîncălcarea art. 14 coroborat cu art. 8);
- *Aleksandr Aleksandrov împotriva Rusiei*, nr. 14431/06, 27 martie 2018 (încălcarea art. 14 coroborat cu art. 5);
- *Ēcis împotriva Letoniei*, nr. 12879/09, 10 ianuarie 2019 (încălcarea art. 14 coroborat cu art. 8);
- *Chaldaiev împotriva Rusiei*, nr. 33172/16, 28 mai 2019 (încălcarea art. 8 și a art. 14 coroborat cu art. 8);
- *Dikaiou și alții împotriva Greciei*, nr. 77457/13, 16 iulie 2020 (neîncălcarea art. 3; neîncălcarea art. 3 coroborat cu art. 14);
- *Vool și Toomik împotriva Estoniei*, nr. 7613/18 și 12222/18, 29 martie 2022 (încălcarea art. 14 coroborat cu art. 8);
- *P.C. împotriva Irlandei*, nr. 26922/19, 1 septembrie 2022 (neîncălcarea art. 14 coroborat cu art. 1 din Protocolul nr. 1);
- *Stott împotriva Regatului Unit*, nr. 26104/19, 31 octombrie 2023 (neîncălcarea art. 14 coroborat cu art. 5);
- *Bechi împotriva României*, nr. 45709/20, 25 iunie 2024 (neîncălcarea art. 3 coroborat cu art. 14).